

Optegnelser om Ellen Baltzersdatter Heisch, Nicolai Edingers.

Ved **Albert Fabritius.**

I nærværende Tidsskrifts 9. III. offentliggjorde jeg en Stamtavle over Slægten Edinger, hvis Stamfader er den sydfra indvandrede Vinhandler Nicolai Edinger, der i andet Ægteskab var gift med Ellen Baltzersdatter Heisch. I Tilknytning hertil skal meddeles nogle Optegnelser, som nu findes i Rigsarkivets Haandskriftsamling: Speciel dansk-norsk Personalhistorie D-F, hvortil de er udtagne fra Tyske Kancelli, indenlandske Afdeling: Varia.

Optegnelserne, der øjensynligt er foretagne til Støtte for Ligprædikenen over Ellen Baltzersdatter Heisch, supplerer paa flere Punkter det i Stamtavlen anførte. Det oplyses saaledes, at Nicolai Edingers Dødsdato var $16/7$ 1646¹⁾, og Vielsesdagen angives til $17/5$ 1629. Hendes egen Dødsdag er ikke anført, fordi Slutningen, der sikkert har berettet om hendes Død, nu mangler. Da imidlertid hendes Enkestand angives at have været »44 aar ringer een maaned oc 11 dage«, maa Dødsdagen være omkr. $5/6$ 1690; hun blev begravet i Nikolaj Kirke $10/6$.

»Belangende denne hæderlige nu sl. matrone Ellene Heisch sl. Nickolaus Edingers erlige fødsel, christelige lif oc lefnets fremdragelse oc meget salig afskeed fra denne elendige verden: da er hun barnfødt her udi staden aar efter Christi byrd 1613 den 11. april paa een søndag af gudfryctige, æcte oc actbare forældre. Hendis fader var den erlige oc fornemme mand Baltzer Heisch, fordem handelsmand her samme steds, hendis moder den erlige, dyderige oc gudfryctige qvinde Maren Lorentzdatter, som begge for rum tjd siden udi Herren ere hensofvede. Da Gud allermæchtigste hafde nu disse fromme forældre med denne deris vnge datter naadeligen begafvet, hafver de ey været forsømmelige Gud hende igien ad opofre, mens den 15. ditto nest efter ladet hende formedelst vandbadet i ordet igienføde oc ved den hellige daab udi sin frelsere Christo indplante. Der paa fra første barndom opdraget hende udi Guds sande fryct end oc flittelligen holdet hende tjd efter anden, saa vjt hendis alder

vilde tilstede, til alt ded ad lære oc vjde, hvoraf hun (udi?) sin tjd kunde hafve nytte, ære oc prydelse, hvilcke hendis sl. forældris omhyggeligheder hos denne sl. qvinde hafver haft lyckelig frembgang til een ønskelig tiltagelse udi Guds sande fryct, frombhed oc dydighed, saa hun der udofver hafver bekommet yndest baade hos Gud oc menniskene. Saadan hendis dyderige fornøft oc meget gudfryctige optuctelse hafver tilskyndet den ærlige, achtbare, vel-fornemme oc nu sl. mand *Nickolaus Edinger*, forðum indvaaner oc winhandler her samme steds efter Guds den aller-høyestes indskiudelse samt gode venners raad, hendis kiere for-ældre omb hende ad lade bede oc tiltale, hvilket oc efter Guds forsiun af dennem blef sambyctt, oc deris brølups høytid holden aar 1629 17. maij. Lefvede saa tilsammen udi et erligt, kierligt oc meget christelig ecteskab til den 16. julij aar 1646, som var 17 aar 2 maaneder ringer een dag, da Gud dennem adskilde ved den sl. mands dødelige afgang. Medens de lefvede med hver andre hafver Gud velsignet dennem med 9 børn, siuv sønner oc toe døttre, af hvilcke de siuv, nemblig 5 sønner oc 2 døttre, ere allerede udi Herren hensofvet. Gud trøste de efterlevvende.

Efter ad den allene vise oc gode Gud efter sin velbehagelige villie oc wrandsagelige raad ved all verdens gang hendis kiere oc sl. mand hafde affodret, hafver denne sl. matrone prøvvet den smertelig oc meget bedrøvelig enckestand endoc udi meget haarde oc besverlige tider i 44 aar ringer een maaned oc 11 dage, ind til nu Gud hende bortkallede. Vdi saadan hendis høybedrøfvende encke sæde hafver hun for alting satt sit haab til Herren oc været bestandig med ydmyge bønner dag oc natt oc for hannem som den rette hielpere oc eeneste tilfluct udi nød sit hierte udøst, ia hun hafver icke alleniste paa nødens dag holdet sig til Herren, mens endoc hendis gandske lifvis tjd inderlig fryctet hannem, jdelig søgt hans huus, gierne hørt oc bevaret hans ord, rettet sit lif oc lefnet derefter, saa vjt i dette dødelige lifs svaghed mueligt hafver været, ofte brugt ded høyværdige sacramento med største andact oc hiertens ydmyghed. Hendis børn hafver hun opdraget udi tuet oc Herrens formaning oc udi guds fryct oc all dyd oc skickelighed ganget dennem stedse for med sit exempel. Med alle oc een hver hafver hun forholt sig med dyd oc frombhed oc all tienstartighed. De fattige hafver hun icke undraget sin haand, men trøstet mangt et bedrøvvet hierte. Korteligen mand kand hende icke andet med billighed oc sandferdighed eftersige, end hun io hafver sit gandske lefnet saaledis fremdraget som et ret christen oc Guds barn bør ad gøre.

Anlangende hendis siugdomb oc paafølgende død, da blef hun Tjdsdann den 27. maij sidst forleden noget angreben med hofvet-

verck, hvilket holde ved dagen derefter, oc den 29. ditto, som var himmelfarts dag, fulde een meget stor hede oc tørst, saa hun sig gandske til sengs motte begifve, hvorpaa weledel, hæderlig oc høylærd mand, D. M ü n c h e n²⁾, kongl. hof medicus blef anmodet imod hendis siugdomb hende ad ville forordne, hvad hannem siuntis tienlig ad kunde være, som derpaa flittelig hende besøgte oc med stor ombhyggelighed foreskref de midler, som hendis kræfter kunde taale, men imidlertid som hendis svaghed dagelig meget tiltog med stor hofvetpine, hede oc tørst, oc hendis mæle meget falt, besøgte hende hendis sielesørgere hæderlig oc høylærd mand M. M i c h a e l H e n r i c h s ø n³⁾ oc Herr J a c o b J e n s ø n⁴⁾ oc trøstede hende kraftelig udaf Guds ord, hvilket oc skeede af hæderlig oc høylærd mand M. E s a i a s F l e i s c h e r⁵⁾, sogne herre til (Helliggejst Kirke) .....

Noter.

¹⁾ Begravelsesdagen er i Stamtavlen angivet til ¹²/₇ 1646, saaledes som der ogsaa staar i den anførte Kilde: Nikolaj Kirkes Inventarium over Begravelser 1656—1799 S. 160 b., men da denne Protokol for Tiden for 1656 er ført efter ældre Optegnelser, foreligger der rimeligvis en Skrivefejl for ²²/₇.

²⁾ Sikkert Dr. H e n r i k à M ø i n i c h e n (1631—1700).

³⁾ Michael Henriksen Tisdorph (1628—1701), Sognepræst ved Nikolaj K. fra 1660.

⁴⁾ Jacob Jensen Snistorph blev ifølge Wiberg II 173 kaldet til nederste Kapellan til Nikolaj Kirke 1699, men dette, saavel som Wibergs Oplysning om hans Fader, er urigtigt. Jacob Jensen Snistorph blev kaldet ²³/₂ 1683 af Borgmester og Raad til Huskapellan hos sin Fader, øverste Kapellan J e n s J a c o b s e n S n i s t o r p h, for hans store Svagheds og Alderdoms Skyld, med Løfte paa at blive nederste Kapellan, naar hans Fader døde. Dette Kaldsbrev blev først konfirmeret ¹⁴/₁₁ 1699. ²/₅ 1687 kaldtes N i c o l a j H e n r i c h s e n T i s d o r p h, der i nogle Aar havde været nederste, til øverste Kapellan i nu afg. Jens Jacobsens Snistorphs Sted; Kaldsbrevet konfirmeredes ¹⁸/₁₁ 1699. Jacob Jensen Snistorph er altsaa blevet nederste Kapellan ved Tisdorphs Oprykning 1687. (Dske Kanc. Sjællandske Confirmationsbreve 1699 Fol. 47 b og Fol. 50. Jeg skylder Dr. Bjørn Kornerup Tak for Henviisning hertil). Jens J. Snistorph blev begravet ¹⁵/₄ 1687 i Nikolaj Kirkes søndre Gang Nr. 3, hvor allerede 1654 hans Hustru og Barn var nedsat (jfr. nærv. Tidsskr. 1. I. 209).

⁵⁾ Esaias Esaiasen Fleischer var Sognepræst ved Helligaandskirken 1665—1697.
